

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

На тему «ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НА
ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО БІЗНЕСУ»

Виконав студент 2 курсу, групи ОПмз-81а
Спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Єрмоліна Олександра Іванівна

Керівник: к.е.н., асистент Олексіч Ж.А.

Суми -2019 рік

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи на тему

«ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НА

ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО БІЗНЕСУ»

студентки Єрмоліної Олександри Іванівни

Актуальність теми полягає в тому, що організації бухгалтерського обліку та аудиту є актуальними питаннями для підприємств будь-якої форми власності та розмірів. Проте актуальність дослідження проблемних моментів організації обліку підприємствами малого бізнесу обумовлено специфічними особливостями у застосуванні методів та прийомів. Бухгалтерський облік повинен організовуватись згідно до вимог чинного законодавства та особливостей господарської діяльності конкретного підприємства. Особливої актуальності набуває питання раціональної організації і методики бухгалтерського обліку та аудиту відповідно до вимог системи управління підприємством в цілому.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у вивченні теоретичних засад та розробленні практичних рекомендацій щодо удосконалення організації бухгалтерського обліку та аудиту на підприємстві.

Об'єктом дослідження є процес організації і методики обліку та аудиту на підприємстві малого бізнесу.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних аспектів методики організації обліку та аудиту.

Для досягнення поставленої мети та завдань були використані такі методи дослідження: діалектичний, системний, аналіз і синтез. Водночас, поряд із загальнонауковими методами застосовувалися специфічні методи: економіко-статистичний, балансовий, абстрактно-логічний.

Інформаційною базою кваліфікаційної магістерської роботи є законодавчі та нормативно-правові акти, що регламентують організацію

бухгалтерського обліку та аудиту на підприємствах малого бізнесу, офіційні статистичні матеріали, методичні матеріали. Фактологічною основою проведеного дослідження є статті вітчизняних і зарубіжних учених з проблем організації бухгалтерського обліку та аудиту на підприємствах, матеріали первинного, аналітичного та синтетичного обліку, а також фінансова звітність ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR».

Основний науковий результат роботи полягає у визначенні шляхів удосконалення організації бухгалтерського обліку та аудиту на підприємстві. З метою покращення організації бухгалтерського обліку запропоновано застосовувати графік документообігу, внесення змін до наказу про облікову політику, відомість по розрахунку собівартості конкретної позиції товару та виконаних робіт, проведення внутрішнього аудиту на підприємстві.

Отримані результати можуть бути використані у роботі ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR»» (довідка № 1 від 06.12.19 р.).

Ключові слова: аналіз, аудит, мікропідприємство, облік, облікова політика, принципи.

Зміст кваліфікаційної роботи викладено на 65 сторінках, зокрема список використаних джерел із 39 найменувань, розміщений на 4 сторінках. Робота містить 13 таблиць, 9 рисунків, а також 4 додатки, розміщених на 6 сторінках.

Рік виконання кваліфікаційної магістерської роботи – 2019 рік

Рік захисту роботи – 2019 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО БІЗНЕСУ	9
1.1. Наукові основи організації обліку на підприємствах малого бізнесу: класифікація елементів та їх впорядкування	9
1.2. Особливості організації бухгалтерського обліку на підприємствах малого бізнесу	13
1.3. Особливості проведення аудиту на підприємствах малого бізнесу	19
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR».....	23
2.1. Характеристика організаційно-економічної діяльності ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR»	23
2.2. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR»	31
2.3. Організація аудиту на підприємстві ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR».....	38
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR».....	42
3.1. Шляхи вдосконалення методологічних та організаційно-технічних аспектів облікової політики	42
3.2. Вдосконалення організації бухгалтерського обліку та аудиту.....	48
ВИСНОВКИ	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	56
ДОДАТКИ	60

ВСТУП

Підприємства малого бізнесу займають значне місце у соціально-економічному розвитку держави. Рівень підприємницької активності обумовлює високі темпи розвитку економіки в країні та ефективність її функціонування. Впливове місце серед суб'єктів підприємництва займають підприємства малого бізнесу. Розвиток малих підприємств є важливою складовою для розвитку економіки. У розвинених країнах вклад малих підприємств досягає майже 50 % ВВП.

Питання організації бухгалтерського обліку є актуальними для підприємств будь-якої форми власності та розмірів. Проте актуальність дослідження проблемних моментів організації обліку підприємствами малого бізнесу обумовлено специфічними особливостями у застосуванні ними методів та прийомів бухгалтерського обліку. Бухгалтерський повинен організовуватись згідно до вимог чинного законодавства та особливостей господарської діяльності конкретного підприємства. Особливої актуальності набуває питання раціональної організації і методики бухгалтерського обліку та аудиту відповідно до вимог системи управління підприємством в цілому.

Різні аспекти організації обліку та аудиту малого підприємства в Україні досліджувалися та представлені у працях як закордонних, так і вітчизняних науковців, а саме: З. Варналія, В. Виговської, Ю. Долгорукова, Л. Лебедевої, Г. П'ятницької, М. Харченко, та ін. Проте багато питань щодо ведення бухгалтерського обліку потребує подальших досліджень та наукових розробок. Саме тому обрана тема для дослідження та цільове її спрямування є досить актуальними.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у вивченні теоретичних засад та розробленні практичних рекомендацій щодо удосконалення організації бухгалтерського обліку та аудиту на підприємстві.

Завдання кваліфікаційної роботи:

- розглянути наукові основи обліку та аудиту на підприємствах малого бізнесу;
- дослідити економічний зміст та завдання обліку на підприємствах малого бізнесу;
- надати організаційно-економічну характеристику діяльності досліджуваного підприємства;
- розглянути особливості застосування форм та реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами;
- вивчити особливості методики здійснення аудиту на підприємствах малого бізнесу;
- проаналізувати напрямки удосконалення бухгалтерського обліку та аудиту на підприємствах малого бізнесу.

Об'єкт дослідження є процес організації обліку та аудиту на ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR».

Предмет дослідження – сукупність теоретичних та практичних аспектів організації обліку та аудиту на прикладі ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR».

Інформаційною основою для дослідження послужили наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, відповідні законодавчі і нормативні акти у сфері малого підприємництва, і фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR» за 2016-2018 роки.

Висновки та пропозиції, що були надані в дипломній роботі, мають практичне значення і можуть бути використані в питаннях удосконалення функціонування малого підприємства не тільки керівниками і бухгалтерською службою досліджуваного підприємства, а й іншими підприємства малого бізнесу в Україні.

Здобуті результати мають практичну цінність та готові до використання в практиці діяльності ПТВП «КОНТИНЕНТ -SR».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО БІЗНЕСУ

1.1. Наукові основи організації обліку на підприємствах малого бізнесу: класифікація елементів та їх впорядкування

Нині підприємства малого бізнесу все більше відіграють важливу роль у зростанні національної економіки, сприяє розвитку внутрішньої конкуренції, ділової активності. Суб'єкти малого бізнесу характеризуються наявністю суттєвих переваг: можливість прийняття гнучких та оперативних управлінських рішень, підтримка зайнятості населення та створення робочих місць, необхідність невеликого обсягу початкових інвестицій для створення бізнесу, інноваційний характер господарської діяльності, виконання допоміжних функцій господарювання стосовно великих підприємств тощо.

В зв'язку з постійними змінами у законодавстві невирішеними залишаються питання забезпечення взаємоузгодження національних нормативно-правових актів, які регулюють різні сфери діяльності суб'єктів бізнесу, а також підвищення ефективності діяльності підприємств малого бізнесу в частині удосконалення організаційно-методологічного інструментарію бухгалтерського обліку таких підприємств [6].

В останні роки проводилась активна законодавчо-нормативна робота по спрощенню системи оподаткування, обліку та звітності малих підприємств. Проте, нормативні документи з обліку та фінансової звітності мають недоліки та вимагають доопрацювання. Так, облік на малих підприємствах України визначається Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (П(С)БО) [25], які також застосовуються і великими підприємствами. Підставою П(С)БО є Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку [21], які призначені, в першу чергу, для транснаціональних корпорацій.

Методика бухгалтерського обліку на підприємствах малого бізнесу визначається національним Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» [28], Методичними рекомендаціями по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами [24] та Міжнародним стандартом фінансової звітності для малих та середніх підприємств [23].

Порівняльна характеристика П(С)БО 25 і МСФЗ для МСП наведена у таблиці 1.1

Таблиця 1.1 – Порівняльна характеристика П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» і МСФЗ [23,28]

П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»	Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих підприємств
Сфера дії	
Установлює зміст і форму Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва та порядок заповнення його статей	Визначає мету подання фінансових звітів підприємств малого бізнесу та ознаки, завдяки яким інформація у фінансових звітах є корисною. Також визначаються концепції та базові принципи, на яких ґрунтуються фінансові звіти.
Суб'єкти, які належать до малих та середніх підприємств	
1) юридичні особи, які визнані законодавством суб'єктами малого підприємництва; 2) представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності; 3) юридичні особи, що відповідають критеріям, визначеним п. 154.6 статті 154 розділу III Податкового кодексу України; 4) юридичні особи, що відповідають критеріям мікропідприємства	1) не є підзвітними громадськості; 2) оприлюднюють фінансові звіти загального призначення для зовнішніх користувачів
Якісні характеристики звітності	
Не визначаються	Визначаються
Оцінка статей	
Визначається в розрізі кожної статті фінансового звіту	Двома поширеними базами оцінки є історична вартість та справедлива вартість
Принципи визнання статей	
Не визначаються	Принципи визнання, при первісній оцінці, подальша оцінка
Порядок згорання статей	
Згорання статей активів та зобов'язань є неприпустимим, крім окремих випадків	Підприємство не може проводити згорання активів та зобов'язань або доходу та витрат, якщо це не вимагається

Продовження таблиці 1.1

Вимоги до достовірного подання	
Не визначаються	Наводяться
Склад фінансової звітності	
1) Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва: 1.1. Баланс; 1.2. Звіт про фінансові результати; 2) Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва: 2.1. Баланс; 2.2. Звіт про фінансові результати	1) звіт про фінансовий стан на дату звітності; 2) одне з двох: 2.1) єдиний звіт про сукупний дохід за звітний період, або 2.2.) окремий звіт про прибутки та збитки і окремий звіт про сукупний дохід; 3) звіт про зміни у власному капіталі за звітний період; 4) звіт про рух грошових коштів за звітний період; 5) примітки, що містять стисле викладення значної облікової політики та іншу пояснювальну інформацію

Саме ж поняття «мале підприємство» було введено в Україні в 1991 році п.2 ст.2 Закону України «Про підприємства в Україні». З 01.01.2004 р. Закон №887 утратив свою дію з вступом в силу Господарського кодексу України від 16.01.2003 р. №436 – IV. Проте з 01.01.2018 р. вступив в силу Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 05.10.2017 р. № 2164-29, яким визначено критерії визнання «мікропідприємство», «мале підприємство», «середнє підприємство» «велике підприємство» [11].

Нові зміни до Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996 містяться в Законі від 05.10.2017 р. № 2164. Вони викликані адаптацією законодавства до вимог МСФЗ, а також до Директиви 2013/34/ЄС Європейського парламенту і ради від 26.06.2013 р. про щорічну фінансову звітність. У таблиці 1.2 наведено показники, за якими визначають, до якої категорії належить підприємство відповідно до Закону України № 2164- 29 та Господарського кодексу [5].

Таблиця 1.2 Класифікація підприємств залежно від показників.

Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»				Господарський кодекс	
Тип підприємства	Балансова вартість активів	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Середня Кіл-сть працівників	Річний дохід від будь-якої діяльності	Середня кіл-ть працівників за звітний період (календарний рік)
Мікро-підприємства	До 350 тис. євро	До 700 тис. євро	До 10 осіб	До 2 млн. євро	До 10 осіб
Малі підприємства	До 4 млн. євро	До 8 млн. євро	До 50 осіб	До 10 млн. євро	До 50 осіб
Середні підприємства	До 20 млн. євро	До 40 млн. євро	До 250 осіб	Не визначені	Не визначені
Великі підприємства	Понад 20 млн. євро	Понад 40 млн. євро	Понад 250 осіб	Понад 50 млн. євро	Понад 250 осіб

При цьому потрібно врахувати такі моменти:

- до якої категорії належить підприємство, визначають за даними річної фінансової звітності за рік, що передує звітному;
- категорію підприємства змінюємо, тільки якщо протягом двох років підряд підприємство не відповідає критеріям відповідної категорії підприємств.

Нова класифікація підприємств почала діяти у 2018 році, й вперше за новими правилами підприємства себе класифікували у 2018 році за даними фінансової звітності за 2017 рік. 2018 рік був першим роком перебування в певній категорії підприємств. Оскільки 2019 рік є другим роком перебування в певній категорії, а протягом двох років категорія не повинна змінюватися, то підприємство залишається «за розміром» тим підприємством, яким себе класифікувало у 2018 році за даними звітності за 2017 рік. Наприклад, якщо за результатами роботи у 2017 році ви були мікропідприємством, то й у 2019 році ви залишаєтесь мікропідприємством [39].

Перейти в іншу групу підприємство може тільки у 2020 році.

При визначенні того, до якої групи належить підприємство, для цілей складання фінансової звітності за 2019 рік аналізують показники річної

фінансової звітності за 2017 рік (з використанням середньорічного курсу євро за 2017 рік – 30,0042 грн./€) [39].

Отже суб'єкти малого бізнесу мають багато переваг, перш за все, це мінімальні початкові інвестиції, для таких підприємств статутний капітал може складати від 1000,00 тис. грн., створення нових робочих місць, такі підприємства швидше реагують на потреби споживача. Разом із тим підприємства малого бізнесу мають так само недоліки, вони є досить нестійкими і залежать від змін в економіці, мають обмежені фінансові ресурси, а також залежать від рівня інфляції.

До 2017 року підприємства ділилися на малі, середні та великі, але з жовтня 2017 року до Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996, були внесені зміни, щодо класифікації підприємств. До списку додали мікропідприємства. З 2020 року має відбутися перехід до певної категорії за результатами фінансової звітності, критерії, яким має відповідати те чи інше підприємство наведено у таблиці 1.2 цього розділу.

1.2 Особливості організації бухгалтерського обліку на підприємствах малого бізнесу

Важливим і основним завданням організації бухгалтерського обліку є створення системи отримання інформації так, щоб вона забезпечувала реальне управління суб'єктом малого підприємництва та збільшувало дохід від його діяльності.

Організація бухгалтерського обліку – це сукупність заходів власника (керівника) підприємства, які мають цілеспрямований характер щодо створення, забезпечення, постійного впорядкування і вдосконалення функціонування системи бухгалтерського обліку та здійснення його процесу на підприємстві [4,с.72].

Облік на підприємствах ведеться з дня реєстрації і до моменту ліквідації. Єдиною валютою ведення бухгалтерського обліку є грошова одиниця України – гривня [15]. Якщо на підприємстві мають місце валютні операції, господарські операції перераховуються у національну валюту за курсом НБУ на дату здійснення операції.

За організацію бухгалтерського обліку відповідальний керівник підприємства, який має дотримуватись чинного законодавства та установчих документів. Основними документами щодо організації обліку і формування фінансової звітності підприємств малого бізнесу є: Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» №996 від 16.07.1999 р., План рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталів, зобов'язань та господарських операцій суб'єктів малого підприємництва, затверджений МФУ 19.04.2001 р. №186; «Положення про спрощену систему бухгалтерського обліку суб'єктів малого підприємництва» затверджене Міністерством фінансів України №727/98 від 09.07.1998 р. Крім того організація бухгалтерського обліку на підприємствах малого бізнесу регламентується Методичними рекомендаціями по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку №422 [24]. Дані методичні рекомендації рекомендовані для систематизації в регістрах бухгалтерського обліку метода подвійного запису інформації про наявність і рух активів підприємства, капіталу, зобов'язань та фактів фінансово-господарської діяльності для узагальнення даних і складання фінансової звітності.

Ці та інші нормативні документи визначають передумови організації бухгалтерського обліку та принципи його побудови (рис. 1.1).

Рисунок 1.1 – Передумови і принципи побудови організації бухгалтерського обліку на підприємствах малого бізнесу

Основні принципами бухгалтерського обліку, фінансової звітності та аудиту представлені в таблиці 1.3

Таблиця 1.3 – Принципи бухгалтерського обліку та аудиту

Принципи бухгалтерського обліку і фінансової звітності	Принципи аудиту
Обачність	Цілісність, об'єктивність, незалежність
Повне висвітлення	Конфіденційність
Автономність	Компетентність, майстерність
Послідовність	Документування
Безперервність	Планування
Превалювання сутності над формою	Одержання аудиторських висновків
Нарахування та відповідність доходів і витрат	Перевірка системи обліку і внутрішнього контролю
Фактична собівартість	Суттєвість
Єдиний грошовий вимірник	Аудиторський висновок та складання звіту
Періодичність	

Принципи бухгалтерського обліку регламентуються Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [10], та Положенням (стандарт) 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [30], а принципи аудиту на міжнародних нормах аудиту (МНА) №3, на які посилається і вітчизняний аудит.

Двома найважливішими завданнями бухгалтерського обліку є забезпечення збереження майна та визначення результатів діяльності. Незнання цих завдань керівництвом призводить іноді до небажаних ситуацій [1].

Важливим моментом в організації бухгалтерського обліку є розробка облікової політики підприємства. Визначення облікової політики за національними та міжнародними стандартами наведено на рис.1.2

У документі про облікову політику наводяться принципи і методи, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності, якщо передбачено більш ніж один варіант, і оцінки, які використовуються підприємством з метою розподілу витрат між звітними періодами. Незначні зміни до розпорядчого документу

вносяться на підставі наказу за підписом керівника, але у разі змін, які охоплюють більшу частину тексту, доцільно викласти у новій редакції.

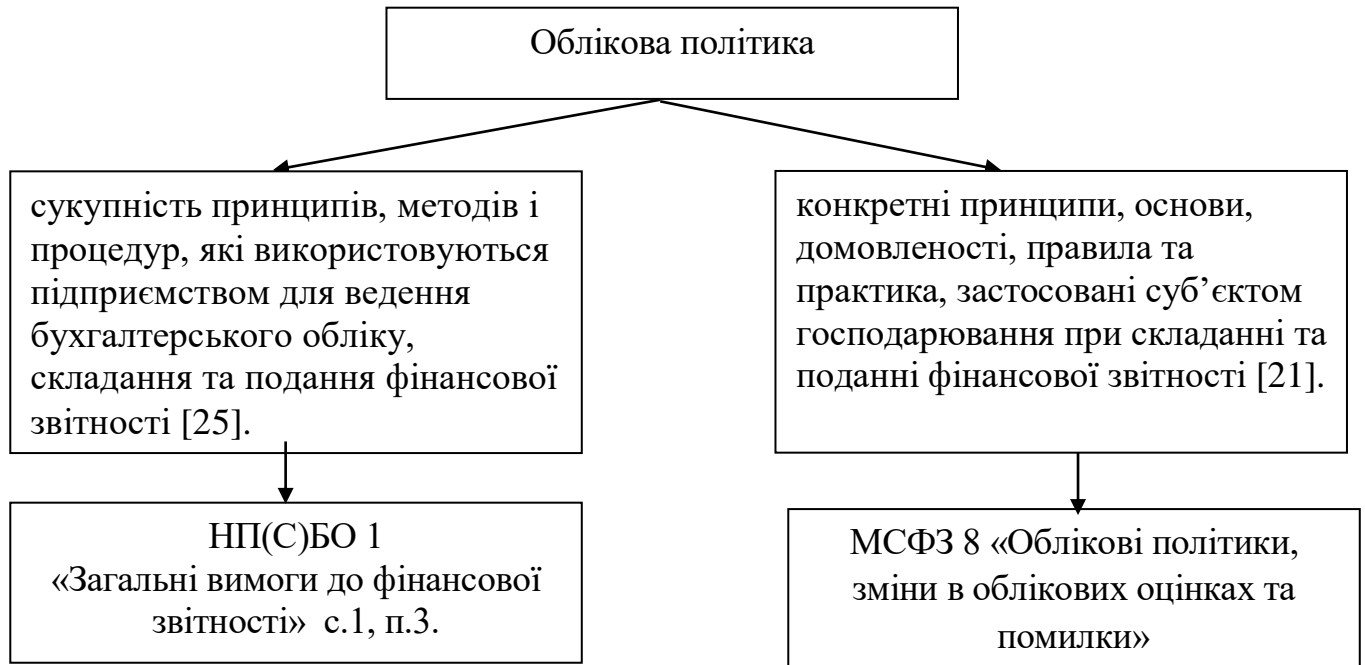

Рисунок 1.2 – Облікова політика за НП(С)БО та МСФЗ

Облікова політики може бути розроблена як головним бухгалтером, якщо керівник не в одній особі, так і із залученням аудитора або сторонніх організацій, які надають послуги щодо формування облікової політики підприємства.

Отже облікова політика є першим завданням керівника для новоствореного підприємства і відповідати усім вимогам затвердженим НП(С)БО або МСФЗ (відповідно за якими стандартами підприємство складає звітність [7]. Другим, не менш важливим, завданням є організація бухгалтерського обліку за для фіксування усіх господарських операцій у первинних документах, збереження документів, реєстрів та звітності.

Що ж стосується особливостей організації системи бухгалтерського обліку на малих підприємствах, то вона залежить від наявності наступних варіацій:

- система оподаткування (загальну або спрощена система, якщо відповідатимуть відповідним критеріям);
- форма організації бухгалтерського обліку;
- система бухгалтерського обліку (загальна, спрощена та проста форми бухгалтерського обліку та відповідно складання загальної, спрощеної або простої фінансової звітності);
- план рахунків (загальний або спрощений плану рахунків бухгалтерського обліку, залежно від форми організації підприємства та обраної ним системи оподаткування);
- ведення бухгалтерського обліку без використання плану рахунків та принципу подвійного запису (суб'єкти мікропідприємництва) [18, с. 209].

Особливу увагу слід приділити вибору форми бухгалтерського обліку, так юридичні особи – суб'єкти малого підприємництва можуть обирати одну з наведених нижче форм бухгалтерського обліку:

- 1 – журнально-ордерну;
- 2 – просту;
- 3 – спрощену:
 - із застосуванням реєстрів відповідно до Наказу МФУ №422;
 - із застосуванням реєстрів відповідно до Наказу МФУ №720 (без використання подвійного запису);
- 4 – автоматизовану.

Відмінності в організації облікового процесу на підприємствах малого бізнесу залежать від особливостей їх функціонування, інформаційних потреб користувачів облікової інформації, а також від завдань, які стоять перед бухгалтерським обліком.

Одним із основних організаційних моментів бухгалтерського обліку суб'єктів малого підприємництва є вибір саме форми, оскільки кожна з представлених форм бухгалтерського обліку передбачає поєднання різних видів облікових реєстрів, що, в свою чергу, забезпечує оперативний контроль,

своєчасність, точність, достовірність, правдивість та повноту всіх здійснюваних господарських операцій, які відбувались на підприємстві.

Так, суб'єкти малого підприємництва на власний розсуд можуть використовувати різні форми обліку, однак обрану необхідно обов'язково зафіксувати в Наказі про облікову політику та використовувати її протягом звітного року.

Отже, виходячи з усього вище сказаного, можемо зробити висновок, що до особливостей організації бухгалтерського обліку суб'єктів малого бізнесу можна віднести:

- вибір системи оподаткування;
- затвердження обраної форми бухгалтерського обліку в Наказі про облікову політику;
- використання для підтвердження здійснюваних господарських операцій певних первинних документів;
- відображення інформації у відповідних облікових регістрах – залежить від обраної форми бухгалтерського обліку;
- узагальнення інформації у фінансовій звітності.

1.3 Особливості проведення аудиту на підприємствах малого бізнесу

На сьогодні виникають питання щодо необхідності проведення аудиту на підприємствах малого бізнесу. З одного боку, малий бізнес – це окрема форма підприємництва, яка відрізняється від великих організацій і тому, на нього не повинні розповсюджуватися такі ж правила. Але, з іншого боку, відсутність аудиту призведе до зниження якості звітності та погіршення фінансового управління.

Проведення обов'язкового аудиту необхідно тільки за умов: інвестування й кредитування, ліквідації підприємства та оприлюднення звітності.

Для того щоб досягнути конкретних цілей аудиту, потрібно застосувати конкретні методики перевірки показників фінансової звітності. Структура детальної аудиторської перевірки діяльності підприємства малого бізнесу зображена в Додатку А.

Проведення аудиту для підприємств малого бізнесу має ряд особливостей. Такі підприємства мають вибір в застосуванні форми бухгалтерського обліку, її реєстрів та системи оподаткування (про що ми вже говорили в п. 1.2), що привертає до себе більшої уваги з боку контролюючих органів. Такі факти як особисте втручання та вплив на хід господарської діяльності, розподіл обов'язків у зв'язку з невеликою кількістю штатних працівників ставлять систему внутрішнього контролю під великий сумнів. Так аудит на підприємствах малого бізнесу носить суперечливий характер. З однієї сторони процедури за своїм характером прості, а з іншої потрібно знати і враховувати специфіку такого підприємства.

Для досягнення мети аудиту на підприємстві малого бізнесу, а саме, оцінки правильності організації обліку, підтвердження законності господарських операцій, в першу чергу, необхідно визначити напрямки перевірки, поглибленого контролю й отримати попереднє уявлення про стан економічного суб'єкту. По-друге уточнити й перевірити наявність на підприємстві необхідної нормативної бази, стан аналітичного обліку та технологію обробки первинних документів; перевірити організацію внутрішнього контролю відображення всіх господарських операцій та ін. Відповіді на ці та інші питання можна отримати за допомогою опитування бухгалтерів за допомогою розроблених тестів, які дозволяють враховувати підвищений ризик виникнення перекручувань відображення показників у звітності.

Основним і досить важливим питанням на сьогоднішній день є мінімізація усіх витрат, а особливо тих, котрі пов'язані зі сплатою податків.

Так податкове планування є досить актуальним, а для підприємств малого бізнесу, ще і вибір альтернативної системи оподаткування.

Такі рекомендації розробити може аудитор після проведення відповідного фінансового аналізу показників фінансово-господарської діяльності малого підприємства.

Від 01.05.2011 р. в якості національних стандартів аудиту в Україні використовуються Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Так, Положення з міжнародної практики аудиту № 1005 «Особливості аудиту малих підприємств» розкриває ключові характеристики підприємств малого бізнесу і визначає ступінь їх впливу на застосування Міжнародних стандартів аудиту.

Для досягнення мети аудиту суб'єктів малого підприємництва, а саме, що стосується оцінки правильності організації обліку, підтвердження законності всіх здійснених господарських операцій, насамперед, необхідно визначити напрямок перевірки, шляхом отримання попереднього уявлення про фінансово-економічний стан суб'єкту господарювання. Крім того необхідно уточнити та перевірити наявність на даному підприємстві необхідної нормативно-правової бази, стан аналітичного обліку, технологію обробки первинних документів; перевірити організацію внутрішнього контролю відображення господарських операцій та ін.

Особливо уважно слід перевіряти ведення податкового обліку валових витрат. Так датою збільшення валових витрат виробництва буде вважатися дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

- або дата списання коштів з банківських рахунків платника податку на оплату товарів, робіт, послуг, а у разі їх придбання за готівку – день видачі готівки з каси платника податку;

- або дата оприбуткування платником податку товарів, що ж стосується робіт, то тут говоримо про дату фактичного отримання платником податку результатів робіт [13, с. 180–182].

Що ж стосується аудиту визначення амортизаційних відрахувань, то необхідно перевірити:

- правильність розподілу існуючих основних фондів на групи;
- правильність визначення балансової вартості груп основних фондів;
- повне та своєчасне відображення у податковому й бухгалтерському обліку амортизаційних відрахувань;
- порядок розрахунку амортизаційних відрахувань.

Отже при аудиті суб'єктів малого підприємництва, необхідно враховувати специфічні особливості даних суб'єктів. Для підприємств малого бізнесу характерним є те, що бухгалтерський облік ведеться обмеженою кількістю співробітників, а також законодавчо допустимо суміщення обов'язків особи, відповідальної за ведення обліку та зберігання товарно-матеріальних цінностей. Виходячи з цього, аудит с у б ' є к т і в малого підприємництва дещо відрізняється від загальноприйнятих прийомів.

На сьогодні з розвитком економіки та складністю законодавчої бази зростає ризик прийняття невірних рішень на підставі бухгалтерської звітності різними користувачами, як зовнішніми так і внутрішніми. Саме тому підтвердження аудитором достовірності такої звітності має надзвичайне значення, оскільки дозволить прийняти користувачам обґрунтовані управлінських рішень, які ґрунтуватиметься на підставі достовірно наданої облікової інформації.

Обрана аудитором методика та процес здійснення аудиту фінансової звітності підприємств нададуть можливість звести до мінімуму аудиторський ризик та ризик не виявлення, що, в свою чергу, дозволить в майбутньому уникати появи істотних помилок та реальніше та точніше оцінювати фінансово-майновий стан підприємства.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR»

2.1 Характеристика організаційно-економічної діяльності ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR»

Для дослідження були використані дані підприємства ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR». Відповідно до статуту повна назва товариства – приватне торгово-виробниче підприємство «КОНТИНЕНТ-SR».

Юридична та фактична адреса: м. Суми, вул. Білопільське шосе, 16

Організаційно-правова форма – приватне підприємство.

Форма власності – приватна.

Метою діяльності товариства є задоволення потреб споживачів в продукції та послугах підприємства, одержання прибутку і на цій основі соціальне – задоволення економічних та матеріальних інтересів власників товариства. Основним предметом діяльності товариства є:

- неспеціалізована оптова торгівля;
- виробництво інших pomp і компресорів.

Також дозволені такі види діяльності: Оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням; ремонт і технічне обслуговування інших машин і устаткування; установлення та монтаж машин і устаткування.

Виконавчий орган управління підприємством є – директор, який виконує свої повноваження одноособово. Відповідно до його посадової інструкції він має керувати підприємством за всіма видами діяльності, розроблювати стратегію підприємства з врахуванням перспектив розвитку, приймати рішення по забезпеченню підприємства кваліфікованими кадрами, створювати умови для забезпечення збереження даних конфіденційного характеру, представляти інтереси підприємства в органах державної влади,

керувати діяльністю підрозділів, заключати контракти з партнерами та працівниками та ін.

ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR» має лінійну організаційну структуру управління з чітким розмежуванням відділів.

Організаційна структура підприємства наведена на рисунку 2.1:

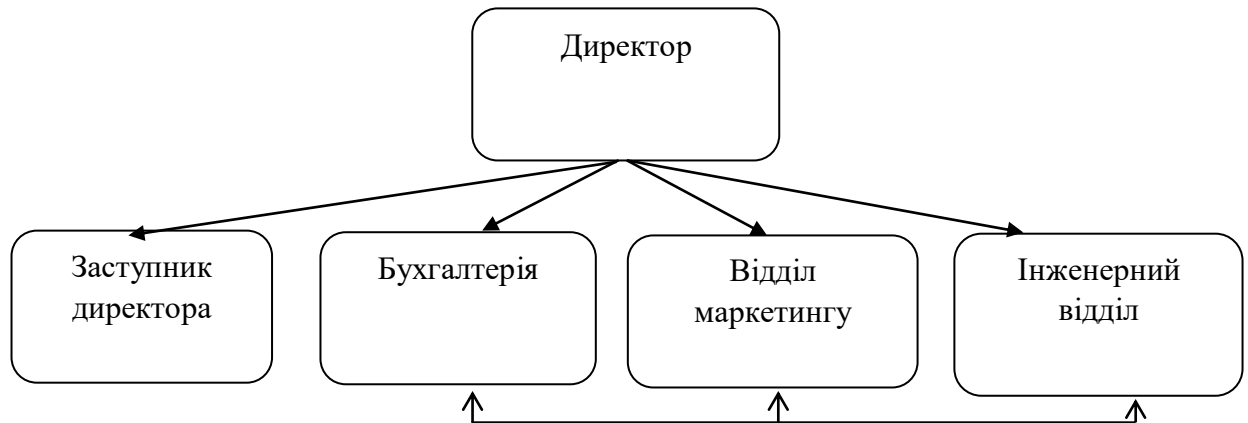

Рисунок 2.1 – Організаційна структура ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR»

Як бачимо, структура підприємства є простою, тобто передбачає безпосереднє підпорядкування працівників Директору.

Бухгалтерський облік на підприємстві, як можемо бачити з рисунка, і відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [10], ведеться завдяки створенню бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером. Вона тісно пов'язана зі всіма іншими службами, відділами і виробничими підрозділами підприємства, отримує від них необхідну для обліку і контролю документацію та надає їм економічну інформацію [20].

Що стосується принципу розподілу праці між співробітниками бухгалтерії, то це операційний принцип за відокремленістю робіт. У цьому випадку вся обробка операцій даної групи виконується одним працівником.

Позитивною стороною такого поділу праці є наближення облікового персоналу до об'єктів обліку, що дозволяє співробітникам глибше вникнути в сутність операцій, що обліковуються, а також нести персональну

відповідальність за виконання певного циклу облікових робіт [16]. Стосовно організації бухгалтерського обліку на досліджуваному підприємстві, то цим займається головний бухгалтер. Він відповідно до його посадової інструкції підпорядковується Директору, управляє всім обліковим процесом на підприємстві.

Для надання повної характеристики підприємства необхідно здійснити аналіз його фінансово-господарської діяльності, використовуючи данні фінансової звітності – Баланс (ф. №1-м), та звіту про фінансові результати (ф. №2-м) за період 2016-2018 рр.

Важливим етапом аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства є дослідження динамічних змін фінансово-економічних показників, назва яких має відповідати прийнятій в бухгалтерському обліку класифікації (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Основні економічні показники виробничо-фінансової діяльності підприємства за 2016-2018 рр.

Показники	Рік			Середній абсолютний приріст	Середній абсолютний темп росту, %	Середній темп приросту, %
	2016	2017	2018			
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) тис. грн.	3812,0	4435,9	7404,2	1796,1	139	39
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) тис. грн.	3393,3	3923,1	6287,3	1447	136	36
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	84,5	151,1	340,5	128	200	100
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	73,8	114,4	170,3	48,25	152	52
Кредиторська заборгованість, тис. грн.	33,3	-	922,8	444,75	526	426

Основні економічні показники діяльності підприємства покращились у звітному році порівняно з базисним, так чистий дохід від реалізації товарів, послуг зріс на 39 % в результаті збільшення обсягів реалізації. Обороти підприємства також збільшилися, це видно за показниками собівартості реалізованої продукції, що у 2018 році склали аж 6287,3 тис. грн., що, в свою чергу, призвело для отримання чистого прибутку у розмірі 340,5 тис. грн.

Проведемо оцінку фінансового стану підприємства за допомогою показників, що наведені у таблиці 2.2, які більш детально характеризують фінансово-господарський стан підприємства.

Таблиця 2.2 – Показники майнового стану та ефективності використання основних засобів підприємства за 2016 – 2018 рр..

Показники	Рік			Середній абсолютний приріст	Середній абсолютний темп росту, %	Середній темп приросту, %
	2016	2017	2018			
Загальна сума ОЗ, тис. грн.	80,0	98,8	119,30	19,65	122	22
Коефіцієнт зносу	0,78	0,83	0,77	-0,01	99	-1
Коефіцієнт вибуття	0,04	0,02	0,02	-0,01	70	-30
Коефіцієнт оновлення	0,18	0,22	0,20	0,01	105	5
Фондовіддача	47,65	44,9	62,06	7,21	114	14
Фондоємкість	0,02	0,02	0,01	-0,05	70	-30

Розраховані показники майнового стану дають змогу визначити на скільки ефективно використовується майно підприємства, чи оновлюються основні засоби, на скільки своєчасно підприємство ліквідує морально і фізично застаріле обладнання. Тому слід зазначити, що за період 2016-2018 рр. вартість основних засобів збільшилась на 39,3 тис. грн. Коефіцієнт зносу зменшився на 0,1% за рахунок модернізації основних засобів та перегляду терміну корисного використання. Коефіцієнт вибуття свідчить про те, що обладнання, строк корисного використання якого минув, ліквідується

своєчасно. За коефіцієнтом оновлення, можна сказати, що придбання основних засобів особливо не відрізняється від попередніх років, оскільки не існує значної потреби в постійному їх оновленню. Поліпшення основних засобів призвело до збільшення ефективності їх використання в середньому на 14% щороку, що підтверджується аналізом отриманого результату фондоддачі.

Оцінюючи ліквідність підприємства, проаналізуємо достатність поточних (оборотних) активів для погашення поточних зобов'язань, а також платоспроможність. Розрахунок цих показників наведено у таблиці 2.3

Таблиця 2.3 – Показники ліквідності та платоспроможності підприємства за 2016-2018 рр.

Показники	Рік			Середній абсолютний приріст	Середній абсолютний темп росту,%	Середній темп приросту, %
	2016	2017	2018			
Коефіцієнт грошової платоспроможності (абсолютної ліквід-ті)	0,23	0,17	0,13	-0,05	75	-25
Коефіцієнт розрахункової платоспроможності (швидкої ліквідності)	0,41	0,32	0,16	-0,13	62	-38
Коефіцієнт ліквідної платоспроможності (покриття)	6,92	2,94	1,19	-2,87	41	-59
Чистий оборотний капітал, тис. грн.	356,9	509,6	838,6	240,85	153	53

За розрахованими показниками ліквідності та платоспроможності бачимо, що значення коефіцієнта абсолютної ліквідності протягом 2016-2018 рр. знизив до 13%, що свідчить про неспроможність підприємства ліквідувати поточні зобов'язання перед кредиторами і дефіцит вільних грошових коштів. При цьому, величина коефіцієнта швидкої ліквідності у 2018 р. також знизилась порівняно з 2016 р. і свідчить, що швидко ліквідними активами підприємство не зможе ліквідувати свої боргові зобов'язання.

Коефіцієнт покриття характеризує здатність підприємства виконувати короткострокові зобов'язання або показує, скільки грошових одиниць обігових коштів припадає на одну гривню поточних зобов'язань. Його значення щороку зменшувалось на 2,87 (59%), що є менше нормативного значення. Дані результати цього показника свідчать, що підприємство у 2018 році не має змоги покрити свої поточні зобов'язання, платоспроможність підприємства невисока і існує певний фінансовий ризик. Аналіз показника швидкої ліквідності є досить низьким 16%, тому частина зобов'язань може бути погашена лише грошовими коштами, за умови своєчасного проведення розрахунків кредиторів. Розраховані обсяги чистого оборотного капіталу свідчать 838,6 тис. грн. про спроможність підприємства сплачувати свої поточні зобов'язання та розширювати свою діяльність. Перевищення чистого обігового капіталу над оптимальною потребою говорить про нераціональне використання ресурсів підприємства.

Важливою в діяльності підприємства є оцінка його фінансової стійкості, яка характеризує стабільність функціонування підприємства з позиції довгострокової перспективи.

Дані оцінки фінансової стійкості підприємства відображені в табл. 2.4

Таблиця 2.4 – Показники фінансової стійкості підприємства за 2016-2018 рр.

Показники	Рік			Середній абсолютний приріст	Середній абсолютний темп росту,%	Середній темп приросту, %
	2016	2017	2018			
Коефіцієнт автономії	0,86	0,67	0,16	-0,35	43	-57
Коефіцієнт фінансової стійкості	6,23	2,0	0,2	-3,02	18	-82
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,95	0,97	0,97	0,01	103	3
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	0,86	0,66	0,16	-0,35	43	-57

Згідно показників розрахованих в таблиці 2.4 можна зробити висновки, що в загальній сумі джерел фінансових ресурсів на кінець 2016 р. та 2018 р. власні кошти склали 86% та 16% відповідно. Про це свідчить коефіцієнт автономії. Проте це не є негативним, оскільки власні кошти підприємства були вкладені в товари в поточному періоді.

Коефіцієнт фінансової стійкості, зростання яких позитивно впливає на фінансовий стан підприємства, в кінці 2018 р. різко знизився у порівнянні з базисним періодом і склав 2%. Даний показник говорить про можливий ризик втрат платоспроможності.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу знаходиться в межах норми і майже не змінювався. Його значення повинно бути не менше 0,5, що дозволяє забезпечити достатню гнучкість у використанні власного капіталу.

Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами показує, наскільки діяльність підприємства забезпечена власними фінансовими ресурсами для здійснення поточної діяльності. У 2016-2017 рр. коефіцієнт знаходився в межах нормативного значення 86% та 66% відповідно, але у 2018 різко знизився до 16%, бо якщо на підприємстві є надлишкові запаси, то власні оборотні кошти не покривають їх повністю і підприємство не зможе погасити свої боргові зобов'язання.

Наступним етапом аналізу є вивчення показників ділової активності підприємства, які показують швидкість обертання матеріальних запасів, активів, розрахунків зі своїми контрагентами та ін. (див. табл. 2.5).

Отримані показники показують про погіршення ділової активності підприємства. На це вказують зменшені у звітному році показники коефіцієнтів обертання матеріальних запасів з 22,1% у 2016 р. до 3,2 % у 2018 р., дебіторської з 46,8 % до 14,8% та кредиторської заборгованості з 77,3% до 13,3% , та збільшення тривалості їх обертання з 8 до 24 днів, та 35 до 27 днів відповідно.

Таблиця 2.5 – Показники ділової активності підприємства за 2016-2018

рр.

Показники	Рік			Середній абсолютний приріст	Середній абсолютний темп росту, %	Середній темп приросту, %
	2016	2017	2018			
Коефіцієнт обертання матеріальних запасів	22,1	22,2	3,2	-9,47	38	-62
Період обертання матеріальних запасів	16	16	113	48,5	265	165
Коефіцієнт обертання активів	8,7	7,2	2,4	-3,15	53	-47
Період обертання активів	41	50	150	54,5	191	91
Коефіцієнт обертання дебіторської заборгованості	46,8	22,4	14,8	-16	56	-44
Період обертання дебіторської заборгованості, днів	8	16	24	8	173	73
Коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості	77,3	36,5	13,3	-32	46	-54
Період обертання кредиторської заборгованості, днів	5	10	27	11	232	132
Операційний цикл, дні	24	32	137	56,5	239	139
Фінансовий цикл, дні	19	22	110	45,5	241	141

Проаналізувавши дані групи показників можемо зробити висновок, що із-за низького показника оборотності дебіторської заборгованості підприємству необхідно активізувати роботу з повернення коштів компанії, зменшити відстрочку платежу, це має призвести до збільшення показника оборотності кредиторської заборгованості, адже його низьке значення вказує, що підприємства здійснює покупки у «кредит».

Важливою складовою аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства будь-якої сфери діяльності і форми власності є оцінка його рентабельності (табл. 2.6).

Таблиця 2.6 – показники рентабельності підприємства за 2016-2018 рр.

Показники	Рік			Середній абсолютний приріст	Середній абсолютний темп росту, %	Середній темп приросту, %
	2016	2017	2018			
Рентабельність діяльності, %	0,25	0,42	0,45	0,10	134	34
Рентабельність реалізованої продукції (товарі, послуг), %	0,02	0,04	0,05	0,02	96	-4
Рентабельність власного капіталу, %	0,25	0,34	0,49	0,12	114	14
Рентабельність активів, %	0,19	0,24	0,11	-0,04	76	-24

Виходячи з даних таблиці можемо сказати, що показник рентабельності діяльності збільшився на 20%, який свідчить про підвищення зростання ефективності господарської діяльності підприємства. В свою чергу, показники рентабельності реалізованої продукції та власного капіталу також зросли в порівнянні з базисним роком на 3% і 24 % відповідно.

Проаналізувавши показники рентабельності, можемо зробити висновок, що діяльність підприємства за досліджуваний період була прибутковою.

2.2 Організація бухгалтерського обліку на підприємстві ПТВП «КОНТИНЕТ-SR»

На сьогоднішній день організація бухгалтерського обліку як на підприємствах малого бізнесу так і на будь-яких інших, вимагає налагодженої і чіткої системи бухгалтерського обліку, звітності та контролю [32].

Бухгалтерський облік є основним і обов'язковим видом обліку. Вся фінансова, податкова, статистична і інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку. На малих підприємствах облік має буди максимально спрощений та скорочений,

оскільки на таких підприємствах недостатній штат працівників, які б займалися ведення обліку по кожній ділянці окремо [16].

Бухгалтерський облік на підприємствах, в установах та організаціях ведеться безперервно з моменту реєстрації підприємства і до моменту ліквідації. Єдиною валютою ведення бухгалтерського обліку є грошова одиниця України, гривня.

Організації бухгалтерського обліку на підприємстві перебуває у компетенції керівника підприємства у відповідності з чинним законодавством та установчими документами.

Раціональна організація бухгалтерського обліку ґрунтується на застосуванні таких передумов:

- вивчення структури, технології та організації виробництва;
- організація облікового апарату та праці облікових працівників;
- організація облікового процесу;
- організація досконалого володіння працівниками бухгалтерії діючої законодавчої та нормативної бази з питань ведення бухгалтерського обліку.

Організація облікового процесу на підприємстві малого бізнесу починається з облікової політики для цілей бухгалтерського обліку. Облікову політику розробляє головний бухгалтер, а затверджується вона керівником підприємства.

У розпорядчому документі про облікову політику наводяться принципи методи і процедури, котрі використовують для ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової звітності та щодо яких нормативно-правовими актами з бухгалтерського обліку передбачено більше ніж один варіант, а також попередні оцінки, які використовувалися підприємством з метою розподілу витрат між відповідними звітними періодами [36].

Обліковий процес – це здійснення облікових робіт у певній послідовності, за окремими стадіями, які тісно пов'язані між собою і являють

собою єдину систему. Основні етапи облікового процесу наступні див. рис.2.1

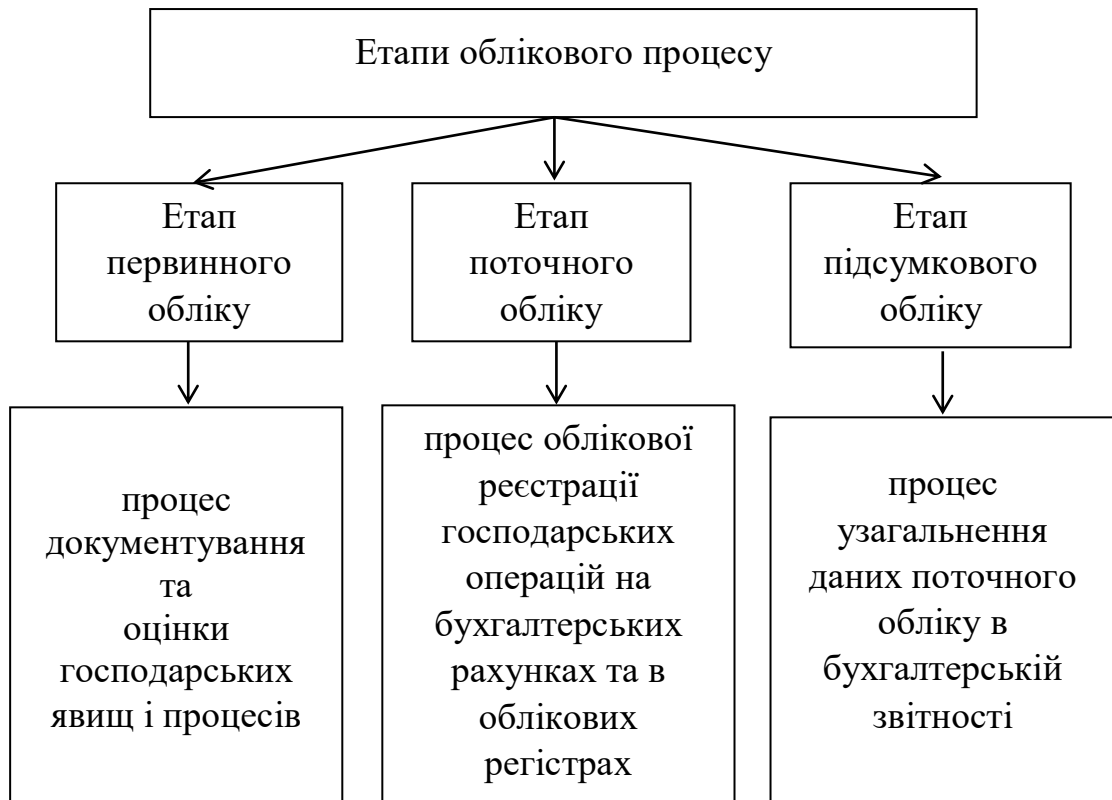

Рисунок 2.1 – Елементи облікового процесу

Згідно з чинним законодавством підприємство самостійно обирає форму ведення обліку, що є об'єктом облікової політики і зазначається в Наказі про облікову політику.

Оскільки досліджуване підприємство відноситься до мікропідприємств, всіма етапами обліку, як ми зазначили в пункті 2.1, займається головний бухгалтер.

Усі документи потрапляють до бухгалтерії для відображення господарських операцій у первинних документах. Господарські операції підтверджуються письмо і є підставою для відображення в обліку [14, ст.9].

На підприємстві ведеться автоматизована система обліку, тому всі документи фіксуються автоматично (за допомогою програми 1С-Бухгалтерія та MeDoc). Найбільш позитивним моментом є те, що програма 1С-Бухгалтерія може бути повністю настроєна під своє підприємство. Програма

призначена для автоматизації бухгалтерського і податкового обліку з підготовкою звітності в контролюючі органи. З її допомогою повністю ведеться бухгалтерський облік на підприємстві з отриманням звітності: оборотної сальдової відомості по рахункам, балансу і звіту про фінансові результати.

Таблиця 2.7 – Функціональні можливості ІС-Бухгалтерії

Аналітичний облік	Синтетичний облік
до 100000 об'єктів обліку по любому рахунку; карточка обліку в розрізі аналітики; облік в грошових та натуральних одиницях; карточка обліку руху засобів по об'єкту аналітичного обліку; комплексний аналіз об'єктів обліку.	шахматка; Оборотно – сальдова відомість; Карточка обліку руху коштів по рахунку; Аналіз рахунку по датам; Аналіз рахунку за період звіту; Баланс з додатками;
Платіжні документи	Сервіс
Формування, зберігання та друк платіжних документів; Копіювання платіжних документів; Введення списку організацій – контрагентів.	Системи допомоги; Надійне ведення страхових копій; Вмонтований редактор; Завжди доступний архів; Вивантаження бази.

Автоматизована форма бухгалтерського обліку характеризується повною автоматизацією обробки і систематизацією облікової інформації, при якій дані отримують відображення в обліку після вводу їх в інформаційну базу даних.

Порядок ведення облікових записів при комп'ютерній формі обліку наведено на рис. 2.2.

Перед роботою з програмою первинні документи обов'язково перевіряються бухгалтерією на наявність всіх обов'язкових реквізитів, підписів відповідальних осіб за здійснення господарської операції, математична перевірка показників [24].

Далі бухгалтер проводить аналіз системи бухгалтерських рахунків для відображення на них господарських операцій і робить відповідні записи у

відповідних відомостях для узагальнення інформації з первинних документів, що були прийняті до обліку, а саме:

- відомість 1.2-мс обліку нарахування амортизації;
- відомість 2.2-мс обліку розрахунків з працівниками;
- оборотні відомості по рахункам 301, 311, 221, 3721, 39, 64, і т. д;
- головна книга;
- бухгалтерська довідка.

Рисунок 2.2 – Схема комп'ютерної форми бухгалтерського обліку

Завершальним етапом є складання бухгалтерського балансу, однією із форм фінансової звітності, який складається на дату балансу за показниками визначеними в бухгалтерському обліку.

Фінансова звітність – це бухгалтерська звітність, яка містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період. Фінансова звітність ґрунтується на даних бухгалтерського обліку і призначена для внутрішніх користувачів.

Зміст фінансової звітності забезпечує задоволення потреб користувачів в інформації, що необхідна для:

- оцінки якості управління;
- оцінки здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання;
- оцінки забезпеченості зобов'язань підприємства;
- визначення суми дивідендів, що підлягають розподілу;
- регулювання діяльності підприємства;
- прийняття інших рішень.

Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначаються форма та зміст фінансової звітності, принципи її підготовки, вимоги до визнання, оцінки та розкриття окремих її елементів та методологія їх обліку [30].

Згідно зі ст.12 П (С) БО 1 звітним періодом для складання фінансової звітності є календарний рік. Баланс підприємства ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR» складається на кінець останнього дня звітного періоду. Протягом року складається проміжна (квартальна) звітність, наростаючим підсумком з початку року.

Отже, організація бухгалтерського обліку – це впорядкування окремих складових елементів бухгалтерського обліку в цілісну систему з чітко встановленими характеристиками, логічною структурою її компонентів: об'єктів організації бухгалтерського обліку; форми організації; технічних засобів.

Елементи організації бухгалтерського обліку на підприємстві ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR» наведено в таблиці 2.8

Таблиця 2.8 – Система бухгалтерського обліку на підприємстві ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR».

Класифікація ознак	Система бухгалтерського обліку на підприємстві ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR»
Система бухгалтерського обліку	Загальна система
Форма бухгалтерського обліку	Проста
Система оподаткування	Загальна система оподаткування прибутку (зі сплатою податку на прибуток 18%)
Форма оподаткування ПДВ	Платник податку на додану вартість за ставкою 20%
Облікові реєстри	Журнал обліку господарських операцій та відомості з обліку розрахунків з оплати праці, з дебіторами та кредиторами та ін..
Система ведення обліку	Автоматизована система
Застосування плану рахунків	Спрощений план рахунків
Форма звітності	Спрощений фінансовий звіт суб'єктів малого підприємництва (ф.1-мс, ф. 2-мс)
Організація обліку витрат	Використання 9 класу рахунків
Структура бухгалтерської служби	Головний бухгалтер

Загальна картина свідчить про те що організація бухгалтерського обліку на підприємстві відповідає вимогам до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [10] та П(С)БО, основні засади якого відображені в Наказі про облікову політику.

2.2 Організація аудиту на підприємстві ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR»

На сьогоднішній день в Україні малі підприємства не є суб'єктами обов'язкового аудиту, а служби внутрішнього аудиту немає. А відтак для

вирішення питань, які виникають в ході фінансово-господарської діяльності можна залучити незалежних аудиторів.

Існують ситуації, коли інформація в бухгалтерському обліку не відповідає даним фінансової звітності. Тобто керівники намагаються викривляти показники діяльності з метою підвищення його інвестиційної привабливості та кредитоспроможності для користувачів. Зазвичай користувачів фінансової звітності цікавить саме інформація щодо прибутковості підприємства, перспективи розвитку і отримання прибутку в майбутньому. Тому керівництво намагається як найкраще задовольнити інформаційні потреби своїх користувачів наприклад збільшуючи розмір власного капіталу та скороченням довгострокових і поточних зобов'язань.

Для аудиту звітності на підприємствах малого бізнесу актуальним є питання суттєвості, оскільки такі підприємства мають незначні показники об'єму виробництва та скорочені форми звітності. З метою зменшення аудиторського ризику та запобігання викривлення даних при перевірці необхідно враховувати всі показники, тобто проводити суцільну перевірку.

Аудиторські перевірки на таких підприємствах мають підвищений ступінь ризику. Тому слід приділяти найбільшу увагу наступним факторам:

- нерегулярність ведення бухгалтерських записів;
- формальне та неправильне проведення контрольних процедур, особливо інвентаризацію.
- безпосередній контакт співробітників, які ведуть облік, з матеріальними цінностями;
- відсутність внутрішнього контролю у зв'язку з обмеженим числом облікових працівників;
- велика ймовірність навмисних і ненавмисних помилок в обліку за рахунок людського фактора;
- підвищений ризик спотворення звітності;
- неточність розуміння вимог до виправлення помилок;
- використання готівки в розрахунках з партнерами;

- можливість використання різних методів приховування виручки;
- можливе використання нелегальних податкових схем.

Ці фактори ризику свідчать про необхідність ретельного планування і документування аудиту малих підприємств. На стадії планування і розуміння бізнесу клієнта особливого значення набуває така процедура, як усний та письмовий опитування керівників і працівників бухгалтерії. Письмові роз'яснення дозволяють отримати характеристику здійснення господарських операцій, ведення обліку, розподілу відповідальності за представлені звітні документи.

При проведенні аудиту, перш за все, перевіряють правильність постановки та ведення бухгалтерського та податкового обліку, правильність обчислення податкової бази, розрахунки по податках і зборах. Якщо метою аудиту є видача офіційного аудиторського висновку, перевірка повинна проводитися в повній відповідності з правилами та стандартами аудиторської діяльності.

На підприємстві ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR» аудит, як ми вже зазначили вище, проводити не обов'язково оскільки підприємство не попадає під загальний критерій підприємств, тих хто має проводити обов'язковий аудит і оприлюднювати фінансову звітність. Проте задля кращої роботи підприємства, контролю фінансової звітності і відображення правильної інформації в бухгалтерському обліку, підприємство користувалось послугами незалежної аудиторської фірми «Альфа-Аудит».

Так основними завданнями аудитора є:

- консультування в питаннях бухгалтерського обліку та фінансовій звітності,
- консультування по питанням податкового обліку, складання та подання податкової звітності,
- практична допомога у складанні фінансової звітності,
- практична допомога під час оскарження податкових повідомлень-рішень, та ін.

У 2018 році була погоджена процедура: розрахунку економічних показників за три роки (період 2015-2017 рр.). Даний аналіз був проведений для підписання контракту з компанією «Azermech Trading FZE» на поставку запасних частин до поршневих компресорів типу 4ГМ, 2ГМ10. А також для підтвердження ділової активності і фінансово-господарської діяльності підприємства для участі у тендерних закупівлях з ТОВ «Цукорагропром», та фірмою ТОВ «Астарта-Київ». Деякі показники наведені у розділі II, пункту 2.1 у розрізі аналізу фінансово-економічних показників.

Також аудитором здійснювався контроль за валютними операціями, а саме:

- операцій по валютним рахункам підприємства відповідно вимог валютного контролю;
- операцій по продажу валюти;
- правильністю розрахунку і відображення валюти на рахунках бухгалтерського обліку а саме по рахунках 312, 316, 333, 334, 6812, 362;
- перерахунок операцій в грошову одиницю України за курсом НБУ;
- розрахунком курсових різниць за монетарними статтями по рахунках 711, 714, 942, 945;
- граничним строком експортних операцій;
- перерахунком залишків валютних коштів на валютних рахунках підприємства на дату балансу з відображенням курсових різниць.

Показники відображення валютних операцій по рахункам представлені в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9– Аналіз рахунку 312 (USD на поточному рахунку) на грудень 2018 р. ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR»

Рахунок		Показники	Дебет	Кредит
Банківський рахунок				
312	Початкове сальдо	БУ	118276,85	
		Вал.	4081,50	
Поточний (USD)	Початкове сальдо	БУ	85948,10	
		Вал.	3081,50	
	316	БУ	1181112	
		Вал.	42470,77	
	632	БУ		222936,05
		Вал.		8000,00
	714	БУ	2566,44	611788,45
		Вал.		21958,00
	945	БУ		3124,55
		Вал.		
	Оборот	БУ	1183679,22	837849,05
		Вал.	42470,77	29958,00
	Кінцеве сальдо	БУ	431778,27	
		Вал.	15594,27	
		БУ		
		Вал.		

Отже, внутрішній аудит на підприємстві не проводиться, але підприємство користується послугами незалежної аудиторської фірми у консультуванні з питань ведення бухгалтерського обліку, податкового обліку, відображення операцій на рахунках аналітичного та синтетичного обліку, валютних операцій, а також контролю за складанням річної фінансової звітності.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR»

3.1 Шляхи вдосконалення методологічних та організаційно-технічних аспектів облікової політики

Процес формування облікової політики підприємства вважається трудомістким та передбачає проведення ряду послідовних процедур, з використанням характерних прийомів та методів ведення бухгалтерського обліку. Облікова політика підприємства розробляється на основі відповідних нормативно-правових актів, зокрема:

- Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність»,
- Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку,
- Методичних рекомендацій щодо облікової політики,
- інших нормативних документів.

На практиці ж, головною проблемою виступає невідповідність прописаного документу з облікової політики затвердженим «Методичними рекомендаціями щодо облікової політики підприємства» у частині, що стосуються окремих елементів даної політики. Саме тому, для усунення описаної вище проблеми підприємству необхідно здійснювати її удосконалення виходячи з наступних складових: аналіз та контроль (рис.3.1).

Проведення аналізу елементів облікової політики та контролю за її виконанням дозволить, враховуючи специфіку діяльності, своєчасно виявити недоліки та врахувати особливості обліку підприємства.

Призначення облікової політики необхідно розглядати з точки зору призначення самого бухгалтерського обліку. Виходячи з цього, обґрунтованою є розробка концепції щодо формування облікової політики підприємства, яка повинна забезпечити єдність мети, принципів, завдання та

етапів формування даної політики в питанні організації та ведення бухгалтерського обліку.

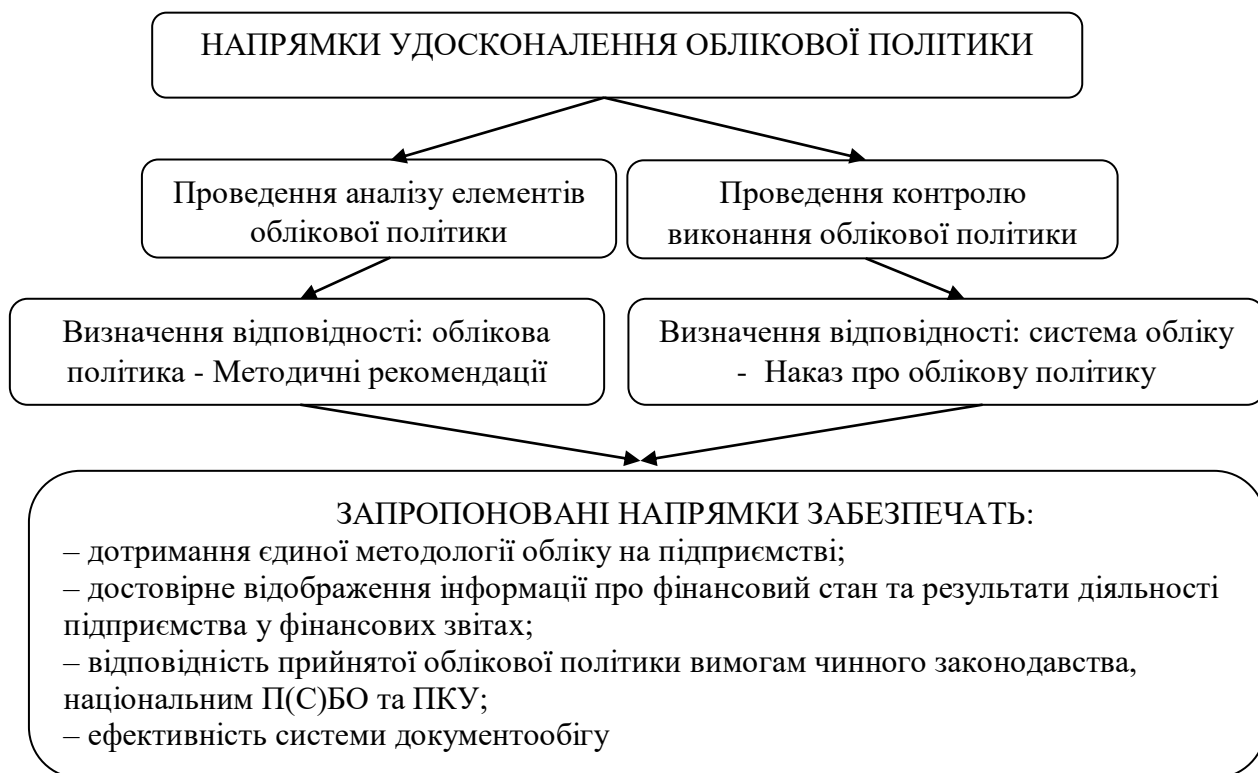

Рисунок 3.1 – Напрямки удосконалення облікової політики на підприємстві

Раціональний підхід, в питанні формування концепції облікової політики підприємства, обумовить подальший вибір облікових процедур та підходів, а також відображення інформації для внутрішніх користувачів.

Використання зазначеного підходу дозволить розкрити основні моменти облікової політики (мету, зміст і принципи) в частині фактів господарської діяльності підприємства, охоплюючи всі елементи (аспекти) облікового процесу, а саме – теоретичний, організаційний, методичний та технічний (рис. 3.2). Однак не дивлячись на те, що облікова політика підприємства хоч і охоплює теоретичні, методичні, технічні і організаційні сторони обліку, зазвичай буде відрізнятися на різних підприємствах, адже наведені елементи теоретичного, організаційного, методичного та технічного аспектів облікової політики є невичерпними.

Рисунок 3.2 – Елементи облікової політики

Суб'єкт господарювання має право їх розширювати, доповнюючи іншими елементами.

Однак при розробці облікової політики ключовим завданням є виокремлення факторів, які впливають на функціонування суб'єкта господарювання. Серед них можна виділити як зовнішні так і внутрішні.

До зовнішніх слід віднести: галузь/вид діяльності підприємства; рівень інфляції, законодавство країни; політичні, соціально-економічні умови та зовнішні обмеження; систему інформаційного забезпечення підприємства.

До внутрішніх: форму власності та організаційно-правову форму підприємства; обсяги діяльності; чисельність працюючих; система оподаткування; рівень кваліфікації бухгалтерів; технологію обробки облікової інформації; методи калькулювання собівартості тощо [37].

Проаналізувавши сказане вище, концепцію формування облікової політики можемо представити у вигляді моделі (рис 3.3).

Рисунок 3.3 – Модель формування облікової політики підприємства

Аналізуючи дані рис. 3.3, простежується залежність моделі облікової політики від наступних складових, а саме: М – основна мета формування облікової політики; З – зміст формування облікової політики; П – принципи формування облікової політики; Е – етапи формування облікової політики; І – інтереси користувачів облікової інформації; Ц – цілі фінансової звітності; Д – характеристика даних у системі бухгалтерського обліку; Т – техніка та технологія бухгалтерського обліку [37].

Виконання запропонованої концепції формування облікової політики на підприємстві можливе лише якщо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності здійснюється відповідно до загальноприйнятих правил, які конкретизуються у технічних процедурах. Основним складовим аспектом запропонованої концепції є послідовність формування облікової політики, яка передбачає структуризацію етапів і конкретизує дії особи, яка є відповідальною за розробку Наказу на кожному його етапі.

Отже, виходячи з усього вище сказаного аналіз облікової політики ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR» необхідно проводити враховуючи повноту

розкриття складових аспектів облікової політики, враховуючи як зовнішні та і внутрішні фактори, спираючись на запропоновану модель формування облікової політики досліджуваного підприємства [8].

Для проведення аналізу облікової політики пропонуємо побудувати допоміжну таблицю (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 – Аналіз облікової політики

Перелік елементів облікової політики відповідно до запропонованої Моделі формування облікової політики	Перелік елементів, що містяться в Наказі про облікову політику підприємства, що аналізується	Відхилення Відповідність + Невідповідність –	Примітки

Проаналізувавши дані, вважаємо за доцільно викласти Наказ про облікову політику підприємства в новій редакції (існуючий Наказ розроблений в 2011 р.) на державній мові з наступними поправками:

1. Так як бухгалтерський облік на підприємстві ведеться із застосуванням програми 1С: Бухгалтерія є доцільним внести даний пункт в наказ про облікову політику.
2. Установити місце зберігання (архів підприємства) первинних документів та реєстрів бухгалтерського обліку, виготовлених як на паперових, так і на магнітних носіях інформації (USB-флеш). Строки зберігання встановлюються відповідно до законодавства.
3. Затвердити правила й графік документообігу.
4. Для скалу основних малоцінних необоротних активів встановити вартісну межу на рівні 6000 грн. З 01.09.2015 р. згідно Податкового кодексу України предмети строком служби більше одного року і вартістю понад 6000 грн., зараховуються до складу основних засобів, все що дешевше – до МНМА.

5. Резерв сумнівних боргів не формувати, оскільки підприємство згідно ст.55 Господарського кодексу належить до суб'єктів мікропідприємництва, відповідні витрати визнавати у період їх фактичного понесення.
6. Операції з безготівкових розрахунків в іноземній валюті відображати в обліку за курсом НБУ на дату здійснення операції.
7. Розрахунок курсових різниць за монетарними статтями в іноземній валюті на дату балансу та дату операції проводити за сумою операції.
8. У разі проведення операції у звітному періоді та відсутності на дату складання фінансової звітності первинних документів, які її підтверджують, відображати операцію за розрахунковою сумою на основі бухгалтерської довідки. При цьому для визначення суми за запізнілими первинними документами.
9. Для підприємств, які відповідно до законодавства використовую найману працю, встановити витрати на охорону праці у розмірі 0,5% від фонду оплати праці за попередній рік [12].

Отже, важливим моментом сьогодення є необхідність врахування вимог користувачів бухгалтерської інформації, стосовно достовірного представлення облікової інформації у фінансовій звітності підприємства, оскільки це є фундаментальною основою для створення цілісної системи облікових стандартів, а також облікових теорій як бази для формування Наказу, оскільки вони поєднують у собі особливості фактів господарської діяльності та потреб різних користувачів. Саме тому Наказ про облікову політику слід розглядати як набір взаємопов'язаних «ідеальних» концепцій, які необхідно враховувати при формуванні фінансової звітності для отримання неупередженої та достовірної інформації.

3.2 Вдосконалення організації бухгалтерського обліку та аудиту

Оскільки система бухгалтерського обліку є головним джерелом інформації, доцільно також звернути увагу на організацію бухгалтерського обліку [34]. Недотримання організованої системи може призвести до негативних наслідків, таких як: незаконні або завищені витрати, недостача майна, зайві нарахування до бюджету, не оприбуткування або не повне оприбуткування товарно-матеріальних цінностей, основних засобів, відмінності між показниками фінансової звітності, не своєчасне подання і від звітування за авансовим звітом, розбіжності між даними аналітичного і синтетичного обліку. Тому важливо мати графік документообігу

Щодо організації бухгалтерського обліку на підприємстві ПТВП «КОНТИНЕТ-SR» було виявлене наступне:

1. Відсутність графіка документообігу.

Документообіг – це рух службових документів на підприємстві з моменту їх створення або одержання до завершення виконання або відправлення [38]. Тобто це приймання вхідних документів, їх попередній розгляд, реєстрація, передача та виконання та відправлення вихідних документів. Загальний графік документообігу зображено на рисунку 3.2.1

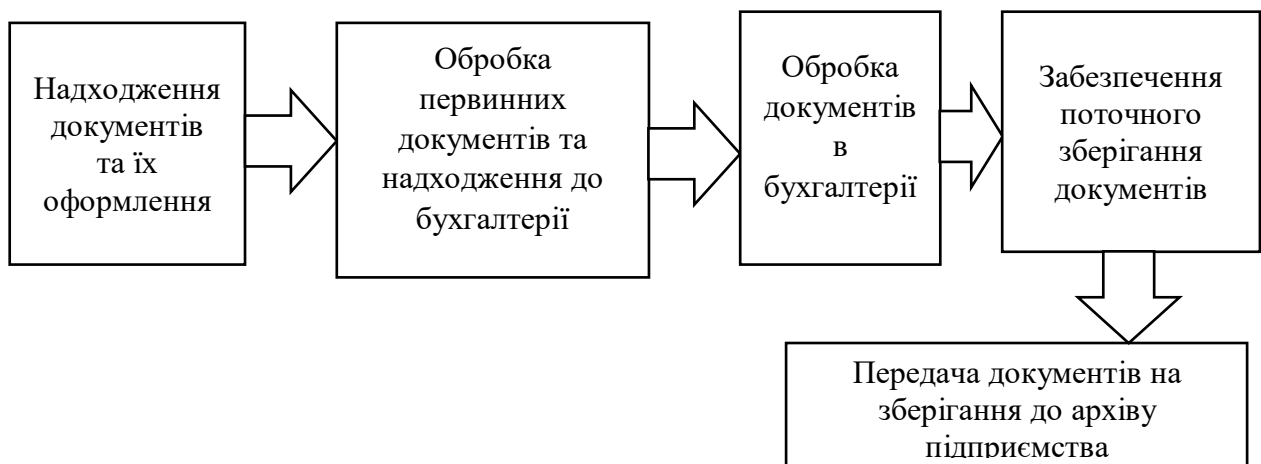

Рисунок 3.2.1 – Загальна схема документообігу на підприємстві ПТВП «КОНТИНЕТ-SR»

Графік документообігу – це рух документів з моменту їх створення до передачі на зберігання [38]. У графіку документообігу обов’язково вказується відповідальна особа, яка виписує документи, та особа, що оформлює його. Також зазначаються відповідальна особа, яка здійснює перевірку документа. До графіка можна додати строки здачі документів, осіб відповідальних за здачу до архіву.

Так графік документообігу для підприємства ПТВП «КОНТИНЕТ-SR» представлений в Додатку В. Графік викладений у формі таблиці, який складається з п’яти розділів: безпосередньо, назви документа, відповідальних за створення документа, перевірку документа, обробку та передачі до архіву. В свою чергу, розділи поділені на підрозділи з визначенням відповідальних осіб за оформлення, виконання, здачу та перевірку, і строки виконання відповідного розділу.

Для раціонального використання робочого часу бухгалтера, скорочення періоду на отримання накладних, та актів виконаних робіт, вважаємо за доцільне запропонувати ввести на підприємстві електронний документообіг. В свою чергу, це дозволить зекономити час та кошти, позбувшись необхідності роздруковувати та надсилати поштою паперові копії бухгалтерських документів своїм контрагентам.

Основними перевагами використання такого сервісу можна назвати:

- економія коштів (папір, картриджі для принтера, поштові конверти, послуги Нової пошти, простір для архіву);
- підвищення ефективності бізнес-процесів – скорочення часу на обмін документами;
- заповнення звітів даними з облікової системи по кнопці «Заповнити»;
- надійність та автентичність документа – документ шифрується і підписується ЕЦП;
- відправка звітів у контролюючі органи, реєстрація ПН/РК в ЄРПН.

Даний сервіс на ринку України надають такі компанії як СОТА «Звітність та документообіг», сервіс «Вчасно» та «Smart».

В процесі роботи на досліджуваному підприємстві виникли деякі недоліки у розрахунку собівартості реалізованих товарів, робіт та послуг. А саме, коли на підприємство надходить товар однієї номенклатури, але різної цінової категорії, під час списання і реалізації можливе списання не тієї одиниці товару. Тому для чіткого визначення і правильного розрахунку собівартості була розроблена відомість аби чітко розподілити товарні і матеріальні витрати під конкретну реалізацію (Додаток Г).

До даної відомості були включені такі графи:

1. Контрагент (покупець), інформація за договором, дати надходження коштів у вигляді авансу і остаточного розрахунку;
2. Контрагент (продавець), номенклатура товару, продукції або послуг, в залежності від замовлення;
3. Вартість придбання матеріальних і інших витрат без ПДВ;
4. Собівартість реалізованих товарів і послуг;
5. Графи податкового кредиту та зобов'язання, аби своєчасно зареєструвати податкові накладні.

Задля ефективної роботи і планування, керівник підприємства має бути впевнений у достовірності інформації, яку надає бухгалтерія. Оскільки бухгалтер не завжди в змозі розрахувати економічні показники, а саме доходи і витрати підприємства, запропонувати раціональні управлінські рішення, слід залучити незалежного аудитора для проведення внутрішнього аудиту підприємства.

Як ми вже зазначали в попередніх розділах, на підприємстві ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR» обов'язковий аудит не проводиться, оскільки підприємство відноситься до категорії мікропідприємства. Але для покращення роботи, збільшення прибутку за рахунок зменшення витрат, розподілення прибутку на подальший вклад в розвиток підприємства, слід проводити внутрішній аудит. З урахуванням розмірів і економічних показників досліджуваного підприємства, використання складної системи внутрішнього аудиту недоцільно. Окрім того, можливість розділу обов'язків

між працівниками теж обмежена у зв'язку з невеликою їх кількістю. Однак, не дивлячи на це, все ж таки доцільним є забезпечення розділу обов'язків по ряду ключових напрямків роботи між співробітниками бухгалтерії, а отже наявність спрощеної, проте не менш ефективної системи внутрішнього аудиту.

На нашу думку, слід приділити увагу проведенню аудиту обліку доходів і витрат, заробітної плати, розрахунків з бюджетом та податкової звітності, оскільки помилки найчастіше трапляються саме в цих статтях балансу.

Як приклад розглянемо моменти, які необхідно розглянути при аудиті податкової звітності – перевірка правильності, повноти нарахування і своєчасної сплати податків, стан їх бухгалтерського та податкового обліку, підтвердження достовірності податкової звітності [3, с.10].

Основною метою такої перевірки є:

- перевірка чи правильно нараховані, своєчасно і в повному обсязі сплачені податки до бюджету;
- попередження щодо можливих штрафів, пені, судових позовів, пов'язаних з порушенням податкового законодавства;
- надання керівникові можливих варіантів та пропозицій щодо оптимізації податків;
- надання аудиторського висновку щодо фінансової та податкової звітності.

Аудит заробітної плати також є важливим, оскільки облік заробітної праці є клопітким, пов'язаний з великою кількістю розрахунків та первинної інформації.

Щодо основних завдань внутрішнього аудиту з розрахунків по заробітній на підприємстві ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR», можна виділити наступні:

- контроль за дотриманням чинного законодавства з розрахунків з оплати праці;

- встановлення правильності укладання трудових договорів [3];
- перевірка щодо правильного нормування праці і її оплата;
- розрахунок основної та додаткової заробітної плати, премій, надбавок, матеріальної допомоги;
- повноти та законності утримань із заробітної плати та інших доходів;
- перевірка показників відображених у звітності з ЕСВ, 1 ДФ;
- перевірка повноти і правильності по закінченню року перерахунків ПДФО, нарахувань та утримань.

Щодо доходів і витрат то метою аудиту є визначення та підтвердження сум доходів і витрат за їх видами в бухгалтерському та податковому обліку [2], зокрема перевірки підлягають:

- витрати на виробництво або реалізацію за рахунками 201, 209, 221, 231, 26, 281;
- витрати для цілей бухгалтерського обліку (для підтвердження і перевірки правильності звітних даних про собівартість товарів, послуг);
- витрати для цілей оподаткування (правильність обчислення амортизації, матеріальних витрат);
- витрати майбутніх періодів (витрати майбутніх періодів по підприємству складають не значну суму 4193,04 грн., за 2018 рік, але аудит слід проводити для правильності оформлення результатів інвентаризації, розрахунку розподілу витрат по звітним періодам);
- перевірити і підтвердити витрати по незавершеному виробництву.

Аудит доходів повинен включати:

- правильність відображення і визнання прибутку (збитку) від продажу товарів, послуг;
- правильність обліку операційних доходів і витрат;
- правильність і обґрунтованість розподілу чистого прибутку;
- правильність визначення доходів від реалізації, які враховуються для цілей оподаткування прибутку [27].

Таким чином можемо зробити висновки, що організована система бухгалтерського обліку, дасть змогу збільшити ефективність та оперативність облікового процесу. Графік документообігу повинен покращити роботу на підприємстві та посприяти поліпшенню облікової роботи. Проведення внутрішнього аудиту дасть змогу правильно оцінити фінансово-господарський стан підприємству, збільшити доходи, оптимізувати податки, та вести контроль за достовірними показниками у фінансовій звітності.

ВИСНОВКИ

Під час проведення дослідження над нормативними документами, законами та положеннями, що регулюють питання бухгалтерського обліку та аудиту на підприємствах малого бізнесу, економічною, бухгалтерською літературою з питань удосконалення організації бухгалтерського обліку та аудиту на підприємстві ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR» зроблені відповідні висновки та пропозиції.

Поняття організації бухгалтерського обліку це побудова роботи аби створити, забезпечити, впорядкувати та вдосконалити функціонування системи бухгалтерського обліку на підприємстві. Це можливо за умов правильної і чіткої облікової політики, формування графіку документообігу, що забезпечить посилення контрольних функцій бухгалтерського обліку на підприємстві, та проведення внутрішнього аудиту.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної магістерської роботи обрали підприємство ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR». Аналіз фінансово-господарської діяльності за 2016-2018 рр. має задовільні характеристики, але як і будь-яке має інше підприємство має не значні недоліки.

Щодо основних економічних показників діяльності, то вони покращились, так чистий дохід від реалізації товарів і послуг зріс в результаті збільшення обсягів реалізації. А показник ліквідності навпаки знизився, що свідчить про неспроможність підприємства ліквідувати поточні зобов'язання перед кредиторами і дефіцит вільних грошей. Але це лише за показниками на кінець року, так як підприємство працює за авансовими платежами, то повне погашення кредиторської і дебіторської заборгованості відбувається в період реалізації товарів та послуг. Проте підприємству слід звернути увагу на поліпшення фінансового стану, зменшити витрати по підприємству, переглянути що впливає на собівартість готової продукції, що входить до матеріальних витрати під час виконання робіт і послуг по ремонту обладнання, та підвищити ефективність діяльності.

Щодо організації бухгалтерського обліку на підприємстві ПТВП «КОНТИНЕНТ-SR», можемо зробити висновок, що облік ведеться згідно вимог чинного законодавства та норм, проте має свої недоліки, тому нами були запропоновані деякі зміни до розпорядчих, організаційних документів бухгалтерії.

По-перше, пропонуємо внести зміни та доповнити наказ облікової політики підприємства, бо це основа на якій базується весь бухгалтерський облік. Запровадити графік документообігу, який виявився відсутнім, із зазначенням найменування документа, відповідальних осіб за складання, обробку, перевірку та в які строки він подається. Введення даного графіку забезпечить посилення контрольних функцій бухгалтерського обліку на підприємстві, надасть можливість забезпечити своєчасне та достовірне відображення інформації в обліку.

По-друге, запровадження внутрішнього аудиту на підприємстві дозволить знизити кількість помилок та порушень, своєчасно виявити їх вплив на достовірність фінансової звітності. Основним завданням аудиту має стати перевірка робочого плану рахунків, перевірка системи оподаткування, розрахунків податків та відображення їх в обліку, перевірка правильності нарахування заробітної плати, оцінка матеріальних цінностей, що входять до собівартості реалізованих товарів та послуг, перевірка квартальної та річної звітності.

Підсумовуючи, зазначимо, що запропоновані рекомендації щодо вдосконалення, покращать організацію обліку на підприємстві, зменшить виникнення помилок, прискорить роботу бухгалтера. А це, в свою чергу, матиме позитивний вплив на достовірність та надійність фінансової звітності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Айзатова М. Ф. Макарова Л.М. Особливості організації обліку на малих підприємствах в умовах адаптації до змін законодавства. *Молодий вчений*. 2014. №5. С. 237-240.
2. Аудит доходів, витрат і фінансових результатів організації. URL: https://stud.com.ua/40040/audit_ta_buhoblik/audit_dohodiv_vitrat_finansovih_rezultativ_organizatsiyi (дата звернення 18.11.2019).
3. Аудит розрахунків з оплати праці. URL: https://pidruchniki.com/1860072242197/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/audit_rozrahunkiv_oplati_prati (дата звернення 18.11.2019).
4. Бутинець Ф.Ф., Войнолович О.П., Томашевська І.Л. Організація бухгалтерського обліку. Житомир: ПП «Рута», 2005. 528 с.
5. Господарський Кодекс України 16.01.2003 № 436- IV. Верховна рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення 18.11.2019).
6. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку. Навчальний посібник. К: А.С.К., 2007. 227 с.
7. Грабовенко О.А. Облікова політика підприємства: визначення поняття та проблеми її формування . Том 3. Київ. 2016. С. 19 – 24.
8. Грабовенко О.А., Варчук О.А. Облікова політика: напрямки удосконалення. URL: <https://economics.opu.ua/files/science/oblik/2016/35.pdf>.
9. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 2258-VIII від 21 грудня 2017 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення 11.11.2019).
10. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. №996-XIV: станом на 16.11. 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/996-14> (дата звернення 09.09.2019).
11. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 05.10.2017 р.

- № 2164-29 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2164-19> (дата звернення 07.10.2019).
12. Закон України «Про охорону праці» № 2694-ХІІ від 14.10.92 р. <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2694-12>.
 13. Канєва Т. А. Ефективність діяльності підприємств малого бізнесу як передумова формування диференційних програм їхньої підтримки. Матеріали Першої всеукраїнської міждисциплінарної конференції. К., 2005. С. 178–184.
 14. Кім Г., Сопко В.В., Кім С.Г. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення: Навч. посібник. 2-е вид., перероб. та доп. Київ: Центр навч. літ-ри, 2006. 480 с.
 15. Кононова О.Є. Організація бухгалтерського обліку: Навч. посібник. Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, Вена, 2018. 102 с.
 16. Костюк Д. Бухгалтерський облік на малих підприємствах згідно з П(с)БО. Х.: Фактор, 2001. 194 с.
 17. Кужельний М.В., Лінник В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. К.: КНЕУ, 2001. 334 с.
 18. Кучер С.В. Особливості діяльності вітчизняних суб'єктів малого та середнього бізнесу: обліково-аналітичний аспект. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. Випуск 9-1. Ч. 1. С. 208-211.
 19. Лист МФУ 35210-06-5/32299 від 07.12.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v5210201-18> (дата звернення 15.09.2019).
 20. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік. Навчальний посібник. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2003. 624 с.
 21. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/msfo/msbo-1-podannya-1021217.html> (дата звернення 14.10.2019).
 22. Міжнародний стандарт фінансової звітності 1 (МСФЗ 1). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_004 (дата звернення 18.09.2019).

23. Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих та середніх підприємств (МСФЗ для МСП) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_063 (дата звернення 21.09.19).
24. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами» від 25.06.03 р. № 422 URL: http://zakon.nau.ua/doc/?doc_id=196041 (дата звернення 22.09.2019).
25. Національні стандарти (положення) бухгалтерського обліку URL: http://vobu.ua/ukr/documents/accounting/item/natsionalni-polozhennya-standarti-bukhgalterskogo-obliku?app_id=24 (дата звернення 18.09.2019).
26. Партін Н. М. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики: навчальний посібник. К. : Знання, 2004. 245 с.
27. Петрик О.А., Давидов Г.М., Редько О.Ю. Аудит оподаткування підприємств: навчальний посібник. Академія фін. Управління. К. : ДННУ, 2012. 352 с.
28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»: Наказ МФУ від 25.02.2000р. № 39.
29. Про затвердження спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку: Наказ МФУ від 19.04.2001р. № 186.
30. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Наказ Міністерства фінансів України 07.02.2013 № 73. URL: http://vobu.ua/ukr/documents/item/nakazom-ministerstva-finansiv-ukrajini-07-02-2013-73?app_id=23 (дата звернення 15.09.2019).
31. Попович П.Я. Економічний аналіз і аудит на підприємстві. Тернопіль: Економічна думка, 1998. 444 с.
32. Організація бухгалтерського обліку, контролю і аналізу/ за ред. А.М. Кузьминский та ін. К.: Вища школа, 1993.
33. Організація бухгалтерського обліку. Навчальний посібник / за редакцією В.С. Леня. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 696 с.

34. Сопко В.В. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. 3-тє вид., перероб. і доп. К.: КНЕУ, 1999. 578 с.
35. Стасюкова К.В. Облікова система підприємств малого бізнесу із застосуванням спрощеного плану рахунків. Науково-методичні аспекти обліково-аналітичної системи підприємства: монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. В.В. Немченко. Одеса: Фенікс, 2016. С. 96-113.
36. Шигун М.М. Фактори впливу на процеси організації бухгалтерського обліку. Вісник ЖДТУ. №2(52). 2010. С. 216-218.
37. Юнацький М.О. концептуальна основа формування облікової політики підприємства для цілей бухгалтерського обліку. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/.pdf>
38. iFactor «Організація документообігу на підприємстві». URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2016/december/issue-102/article-24076.html> (дата звернення 10.10.2019).
39. iFactor «Фінансова звітність за 9 місяців. Важливі моменти». URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/buh911/2019/october/issue-41/article-97101.html> (дата звернення 14.10.2019).